

Avram Iancu - 150

Cetatea Cavalerilor

Nr. 6 (22) / Iunie 2022

Nr. 6 (22) / Iunie 1922

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
Editura Tipo MC, Oradea-2020

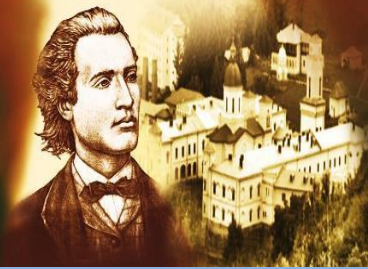
Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

O CARTE – MONUMENT de ÎNȚELEPCIUNE¹

Conf. univ. Dr. Col. r. Aurel DAVID

Mihail-Nicolae Stanca

MIHAIL EMINESCU ȘI ADEVĂRUL SFINTEI SCRIPTURI

MOTO:

„Singulară Mitropolia Moldovei și a Sucevei e ab antiquo suverană, neatârnată de nici o patriarhie; acestei mitropolii a Moldovei și a Sucevei se datorește introducerea limbii române în biserică și stat, ea este mama neamului românesc”.

Mihai Eminescu

De când, în peisajul cărturăresc și publicistic românesc a văzut lumina tiparului o carte-monument de înțelepciune, în două volume, intitulată **Mihail Eminescu și adevărul Sfintei Scripturi**, scrisă de teologul ing. Mihail-Nicolae Stanca. Autorul, român muscelean, în vârstă de 77 de ani, și-a consacrat o mare parte din viață cunoașterii universului eminescian, precum și valențelor etno-spirituale ale acestui univers, în care a pătruns dintr-o nevoie lăuntrică.

Cu o dârzenie specifică pământeanului sud-carpatic, Mihail-Nicolae Stanca a adunat cu migală și rigoare firele împrăștiate ale acestui univers, urcând treaptă cu treaptă spre chipul și spiritul celui ce-a fost „luceafărul poeziei românești”. El s-a îmbogățit cu seva spiritului eminescian, pe care l- a cercetat cu convingere și precauție,

potrivit pecetii timpului, dar mai ales printr-o muncă asiduă și adesea plină de neprevăzut. Însă, pe măsură ce a pătruns în universul eminescian, a înțeles de ce românii nativi l-au recunoscut ca poet național, precum și ca simbol identitar cu care neamul românesc se prezintă la judecata istoriei.

Mai ales după sângeroasa dezlănțuire de ură din decembrie 1989, când războiul româno-român a dus la dezagregarea violentă a instituțiilor naționale și la efemera izbândă a „cailor troieni”, Mihail-Nicolae Stanca a constatat că România a fost prinsă din nou în spirala perpetuă a conspirațiilor, care agresează cu ferocitate simbolurile naționale și pun sub semnul întrebării atributele existențiale ale națiunii române.

Autorul a simțit pericolul la adresa spiritului național, declanșat de forțe oculte, integrându-se în mod conștient în frontul apărării simbolului „Eminescu”.

A adunat cu migală buchiile răzlețite ale gândirii eminesciene, devenind un păzitor al adevărului despre Eminescu în pofida faptului că în drumul căutărilor sale prin universul eminescian a fost martor la încrâncenata confruntare de idei dintre cei care se simt de-ai pământului și cei care-l denigrează pe „poetul României eterne” numai pentru faptul că-i român get-beget.

Cartea a fost gândită ca analiză cuprinzătoare și subtilă a conexiunilor dintre gândirea lui Mihai Eminescu și Adevărul Sfintei Scripturi. Pe acest fundament de gândire, Mihail-Nicolae Stanca a făurit un

¹ Material publicat în lucrarea autorului: *Izvoare ale măreției și tragediei lui Mihai Eminescu*, p. 521-528

Cetatea Cavalerilor

Avram Iancu - 150

Nr. 6 (22) / Iunie 2022

2

compendiu de literatură și spiritualitate românească, în care a actualizat trăirile și simțirile duhovnicești acumulate în opera eminesciană și le-a dat, cu o mărinimie demnă de un creștin, spre folos de obște. Astfel, a rânduit cu multă claritate și rigoare științifică ideile creștine încorporate în tezaurul etno-spiritual eminescian, fără pereche în vatra românească. Acesta a constituit piatra de temelie a vieții culturale, morale și religioase a neamului românesc în contextul plămădirii statului român modern.

Cartea a fost structurată în mod măiestrit, în 3 părți:

Partea I, intitulată: Eminescu – Teme simbolice majore: Lumina – Soarele, Luna și Stelele; Aurul, Argintul și Arama; Culoarea, semnificație și simbolism; Apa: Izvorul, Lacul, Marea, Oceanul, Umiditatea; Stânca, Corabia și Pustiul; Vegetația: Iarba, Copacii, Florile; Cuvântul/Vibrația, prin Vocale și Consoane; Numerele semnificația și simbolismul lor; Sufletul, Somnul și Visul.

Partea a II-a, intitulată Revelația dumnezeiască, Maica Domnului și Mântuitorul: Revelația dumnezeiască, mană cerească pentru opera lui Eminescu; Mântuitorul Iisus Hristos, Maica Domnului, Îngerii și demonii în opera lui Eminescu.

Partea a III-a, intitulată Sfânta Scriptură și Filocalia în opera eminesciană: Eminescu și Sfinții Părinți – o paralelă posibilă; Moartea/ Viața și Viața Veșnică; Mihail Eminescu, învățător, filosof, preot, profet, apologet, martir.

Primul volum încorporează un Cuvânt de binecuvântare, o prefață și un preambul, iar al doilea – postfață (Eminescu să ne-adjudece), Venere și Madonă; Ce-ți doresc eu ție și Bibliografie selectivă. Ambele volume cuprind un Index, făurit cu mare migală și rigoare științifică, intitulat Un posibil dicționar duhovnicesc, teologic și mistic al lui Eminescu, compus din termeni specifici și sintagme duhovnicești caracteristice. Autorul a folosit cu pricepere un arsenal de cunoștințe, cu acestea făcând demonstrații exegetice de mare valoare, unicat în universul literaturii române.

Cartea rezultată se relevă ca un expozeu cu profund caracter literar, dar și ca o exegeză erudit elaborată, responsabilă și minuțios documentată a poemelor și poeziilor eminesciene. Aceasta a fost elaborată în detaliu și cu rigoare științifică, pe suportul textelor eminesciene fără pereche, având ca temelie temeinică zestrea spirituală de neegalat a Sfintei Scripturi. Autorul a confirmat cu argumente bine documentate că Mihail Eminescu a fost poet român profund creștin, singurul pământean care are dreptul moral și etno-spiritual de a arăta neamului românesc calea de urmat.

Cartea oferă prilejul de a cunoaște în profunzime valorile moral-spirituale ascunse și păstrate în tezaurul eminescian, neavând nevoie de susținerea de către un prefațator, oricât de erudit ar fi acesta. Așa cum a scris în Cuvânt de binecuvântare marele romancier Mihail Diaconescu, această lucrare „nu are nevoie de Cuvânt Înainte”, întrucât „Este un regal intelectual”, aducând următoarele argumente: „Cartea pe care ați elaborat-o este atât de clară, atât de erudită și de viguroasă, în demonstrații, încât ar fi o eroare să o asociați cu textul unui prefațator, oricine ar fi el. Este o carte minunată, solid argumentată excepțional de valoroasă”.

Parcurgând filă cu filă slovele acestei cărți, cu fiecare cuvânt așezat temeinic, cu măiestrie și migală în șiragul gândirii eminesciene, cititorul regăsește date și informații din viața tainică și tumultuoasă a celui ce poate fi numit „patriarh al limbii române”. Pentru un laic, Mihail Eminescu se relevă ca învățător, filosof, preot, profet, apologet și martir, iar pentru teologi, ca „al doilea vultur” – după Sfântul Evanghelist Ioan – care se înalță în împărăția cerurilor prin opera sa luminată de razele nepieritoare ale Cuvântului Tatălui Ceresc. Autorul acestei cărți aduce argumente potrivit cărora Mihail Eminescu a avut de tânăr inspirații harice, în care umanul se armonizează cu divinul, sub sfântul acoperământ al Maicii Domnului și a folosit Sfânta Scriptură cu mare responsabilitate, la un înalt nivel de cunoaștere duhovnicească și teologică.

Mihail-Nicolae Stanca a realizat un medalion biblic, aducând în lumina ochilor și în cugetul minții imagini ale unor personalități biblice care i-au urmărit destinul și i-au arătat calea de urmat în viață. El a reușit să argumenteze că Mihail Eminescu este un adevărat apostol al neamului, un mare sociolog al vetrei neamului, pe care a străbătut-o „în cruciș și-n curmeziș”, dornic să se înalțe pe sine către Tatăl Ceresc, însă odată cu înălțarea neamului românesc în vatra sa strămoșească. Experiența acumulată, precum și cunoștințele dobândite, l-au ajutat pe Mihail-Nicolae Stanca să ofere semenilor săi elemente de fundamentare a unei strategii naționale pentru apărarea imaginii lui, memoriei și operei lui Mihail

Cetatea Cavalerilor

Avram Iancu - 150

Nr. 6 (22) / Iunie 2022

Eminescu, devenit Înainte - Mergătorul pe calea făuririi României Mari, dar și prima jertfă politică pe altarul Daciei Mari.

Mihai Eminescu a trăit puțin, a văzut multe, mari și mai mărunte, dar a lăsat o urmă mare, cât roata solară, care n-a putut fi măsurată de muritori ca instrumente pământeste. Tot ce-a descris în scris a văzut cu propriii săi ochi etno-spirituali, el străbătând la pas, călcând cu piciorul, în cruciș și-n curmeziș, vatra străbună, vatra Daciei getice, și a îmbrăcat acele imagini astfel văzute cu îmbrăcămintea datorată vederii duhovnicești. De aceea, imaginile create au dăinuit vremurilor, au ajuns până la noi și vor trece la urmașii care vor face apel la judecata lui ori de câte ori nori negri, aducători de necaz, se vor aduna peste vatră. Argumentele autorului sunt susținute de o bogată bibliografie, în care alături de lucrări scrise de erudiți și de istorici ai religiilor, stau mărturie sfintele scripturi, pe care Mihai Eminescu le cunoștea și le fructifica în lumina cerească a învățaturii creștine.

Ideile desprinse din această scriere atât de densă și de încărcată de semnificații confirmă complexitatea „fenomenului Eminescu”, care în fapt este o fântână ideatică inepuizabilă, unde se împletesc într-o țesătură de curcubeu razele peceteii sale telurice și simbolisticii sale cosmice. Într-adevăr, Mihai Eminescu a fost, în scurta sa viață, în același timp, învățător, filosof, preot, profet, apologet și martir. Aceste atribute se adaugă dimensiunilor sale etno-spirituale, asumate deja de cei care au cercetat cu rigoare, fără ură și părtinire opera sa, „fenomenul Eminescu”, numindu-l pe bună dreptate Patriarh al limbii române, Sociolog al României moderne, Poet al României eterne, Prima jertfă politică pe altarul Daciei Mari. El n-a ținut cuvintele pentru el, ci le-a dăruit neamului său, din care s-a revendicat, exprimând cu convingere și tărie că „**suntem români și punctum**”. A cercetat cu gândul cugetul și fapta starea vetrei și a neamului, peste tot pe unde a călcat a lăsat urme scrise.

Două mari idei, argumentate în mod științific, se desprind din cartea lui Mihail-Nicolae Stanca. Mihai Eminescu: a fost poet român creștin, primind din fragedă copilărie educație creștină; a dobândit autoritate morală, pe suport etno-spiritual, asupra generațiilor de români care au venit în urma lui în vatra strămoșească.

Pe acestea mă simt dator să le susțin cu câteva argumente:

Mihai Eminescu are o dimensiune creștină, afirmată din copilărie atât în cuget, cât și în faptă. El s-a născut în mediu spiritual creștin, întruchipat de Tatăl Ceresc, Fecioara Maria și Iisus Christos, a fost botezat în religia creștină, educat în spirit creștin și s-a format în atmosfera spirituală a ortodoxiei. Creștinismul său a fost susținut de înțelepciunea neamului, precum și de unele sisteme filosofice cu valențe universale pe care le-a admirat, extrăgând din seva lor ceea ce era de folos spiritualității neamului său.

Mihai Eminescu a primit de la părinți o educație religioasă în timpul copilăriei, a cunoscut textul sfânt al Bibliei, cartea de căpătâi a creștinătății, fiind cititor consecvent al vechilor manuscrise bisericești, pline de înțelepciune. În mediul spiritual al mănăstirilor, bisericilor și schiturilor Moldovei de Sus, el al a înțeles că „Dumnezeul geniului” l-a sorbit din popor „cum soarbe soarele un nour de aur din marea de amar”, conferindu-i harul îmbogățirii minții și sufletului cu învățăturile creștine și respectului față de semeni, precum față de propria sa ființă.

Mihai Eminescu:

- a găsit în universul creștin un filon de aur pentru opera sa poetică, iar sensibilitatea creștină și-a relevat valențele în poezii, precum „Dumnezeu și om”, „Rugăciune”, „Răsași asupra mea”, „Învieră”, „Colinde, colinde”;

- el a simțit nevoia de a relua imaginea superbă a Nașterii Domnului, precum și de a scrie, ca o invocare colectivă, o „Rugăciune” către Maica Domnului, pe care o numea „Regină peste îngeri”, „Lumină lină”, „Maică Sfântă”, „Pururi Fecioară”.

Crezul său etno-spiritual a fost exprimat astfel: „noi, românii, formăm o biserică națională, și ca societate religioasă, ca Biserică Ortodoxă română, suntem un cor matur și compact pentru a ne împotrivi la orice tendințe care ar jigni libertatea conștiinței și cultura noastră națională”. Potrivit concepției sale, biserica ortodoxă și limba română au constituit temelia supraviețuirii neamului românesc în vatra sa străveche: „Biserica răsăriteană e de optsprezece sute de ani păstrătoarea elementului latin de lângă Dunăre. Ea a stabilit și a unificat limba noastră într-un mod atât de admirabil, încât suntem singurul popor fără dialecte propriu-zise; ea ne-a ferit în mod egal de înghițirea printre poloni, unguri, tătari și

Cetatea Cavalerilor

Avram Iancu - 150

Nr. 6 (22) / Iunie 2022

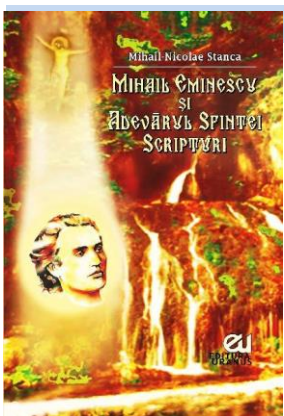
turci, ea este încă astăzi singura armă de apărare și singurul sprijin al milioanele de români care trăiesc dincolo de hotarele noastre. Cine-o combate pe ea și ritualurile ei poate fi cosmopolit, socialist, republican universal și orice i-o veni în minte, dar numai român nu e”.

Mihai Eminescu a numit biserica „maica spirituală a neamului românesc, care a născut unitatea limbei și unitatea etnică a poporului”. Poeziile-rugăciuni constituie imnuri sublime, care vibrează de sfințenie și tulburătoare pioșenie în fața Tatălui Ceresc și a icoanei Fecioarei Maria, ocrotitoarea românilor năpăstuiți:

„Crăiasă alegându-te,
Îngenunchem rugându-te
Înalță-ne, ne mântuie
Din valul ce ne bântuie.
Fii scut de întărire
Și zid de mântuire.
Privirea-ți adorată
Asupră-ne coboară,
O, Maică Preacurată
Și pururea fecioară, Marie!”.

Mihai Eminescu: a considerat, cu deplin temei, că în vremea sa elementul creștin, identificat în „bunul român” constituia factorul unificator de neam și țară, iar apărarea acestuia trebuia să devină o datorie de credință a fiecărui român nativ; a fost convins de rolul de neprețuit al bisericii ortodoxe în păstrarea și apărarea unității de limbă, de rânduiești juridice și de viață familială, rostuite în jurul unității de credință a românilor din spațiul vechii Dacii; a reamintit semenilor săi că încă în secolul XVII Miron Costin a descris „curățenia și frumusețea limbei vorbite în Maramureș și viața neatârnată a românilor de acolo”, a adus în lumină „legenda fondării Moldovei și Țării Românești”, constatând „identitatea de origine și limbă a poporului”; mai mult, „cărțile bisericești, tipărite în Ardeal, în Moldova, în Țara Românească”, au oprit „procesul de diversificare și de dialectizare a graiului viu”, care a primit, prin cărți, „o normă unitară în rostire și în scriere”; a deplâns faptul că, deși „aproape de două mii de ani ni se predică să ne iubim, noi ne sfâșiem” și că „în loc de a urma prescripțiunile unei morale aproape tot atât de vechi ca și omenirea, în loc de a urma pe Dumnezeu, omenirea necorijabilă nu-l urmează deloc; ci întemeiată pe bunătatea lui, s-așterne la pământ în nevoi mari și cerșește scăpare”. Și-a avertizat semenii asupra consecințelor pierderii credinței neamului, însoțită de „necredința în ordinea divină”, asupra identității și unității neamului în vatra sa etno-spirituală.

Mihai Eminescu și Ioan Slavici au fost românii care în anul 1877 au născut ideea ridicării la București a unei catedrale naționale. „Când a sosit la București vestea că toți curcanii noștri au cucerit reduta Grivița – avea să relateze Ioan Slavici – Eminescu și eu am chibzuit să publicăm în Timpul un articol în care arătam că Ștefan cel Mare de fiecare victorie pe câmpul de război zidia'ntru mărirea lui Dumnezeu câte o mănăstire și stăruiam ca românii din zilele noastre să ridice și ei o catedrală la București, unde nu e nici o biserică mai încăpătoare în care mulți creștini pot să se roage împreună pentru binele obștesc”.

Mihail-Nicolae Stanca a demonstrat că Mihai Eminescu a iubit Sfânta Scriptură și Filocalia, dar nu s-a mulțumit să fie doar un cititor meticolos, ci a făcut ca multe din învățăturile creștine să devină imbolduri pentru faptele lui și ale semenilor săi. Autorul cărții de față este convins că neamul românesc va avea „un nou Eminescu” în noul mileniu. Pecetea identitară a lui Mihai Eminescu este prinsă între adevăr și legendă, fiind și astăzi revendicat de multe nații. Însă, el s-a considerat român și «punctum!», a confirmat originea sa românească și țărănească, afirmând:

„Ne ținem grapă de părinți, ce neam de neamul lor au fost români”.

Mihai Eminescu a fost mare iubitor de „cuvântul ce exprimă adevărul”, ca formă de exprimare cugetată a gândului și de exaltare a minții. El a devenit bun cunoscător al manifestării ostile a „făpturilor”, a descris „pricini” ca un sociolog adevărat și a intuit magistral consecințele perverse, mai ales pentru cei din „talpa țării”. Numele său,

Cetatea Cavalerilor

Avram Iancu - 150

Nr. 6 (22) / Iunie 2022

rostit pe buzele „bunului român”, a devenit similar cu numele „România”, generând o stare de spirit etno-spirituală, care veghează asupra vetrei neamului. Din întreaga sa operă literară reiese că el a știut clipă de clipă că are o „casă în Cer”, dăruită de Cel de Sus, a fost conștient că binele pentru semeni se face cu dorință, credință, migală și știință, precum și că răsplata pentru fapte bune nu trebuie așteptată de la actorii decadentei moralei și eticii știrbe a lumii corupte în care trăia.

Încă înainte de a trece la viața veșnică, Mihai Eminescu a fost recunoscut de către români ca simbol al speranței în redeşterea nației și eliberarea de sub cnutul forțelor oculte. În fața slăbiciunii, lipsei de putere, lașitate, vânzare de țară, o minte luminată, vizionară, a scos strigătul de ajutor: „Eminescu să ne judece”. Rațiunea acestui strigăt al deznădejzii, dar și al speranței, se relevă de la sine.

Mihai Eminescu este ființa reînviată, nu doar prin viața lui veșnică, ci și prin înveșnicire harică, care are dreptul moral și etno-spiritual de a judeca un neam, în speță neamul românesc. Poeziile și poemele sale inegalabile, dar și scrierile sale ca gazetar și formator de opinie aflat în linia întâia unei perpetue bătălii politice între „roșii” și „mai puțin roșii”, sunt pline de învățături memorabile și profeții neașteptate, dar incontestabile, prin acuratețea lor.

De aceea, Mihai Eminescu are dreptul etno-spiritual „să ne adjucece”, adică să cugete și să exprime prin idei demiurgice calea de urmat a țării, devenită pentru arhitecții ordinii mondiale un „bun scos la licitație” și adjucecată printr-o hotărâre judecătorească impregnată cu măsluiri politico-ideologice. Această deviză, a cărei formulare îmi aparține, cu argumentația adiacentă, a fost apreciată de autorul cărții, încorporând-o în volumul II al prezentei cărți.

Mihai Eminescu a dat speranțe întregului neam românesc, arătându-i calea de urmat. La dreapta judecată, neamul românesc a înțeles că vânzătorii de neam pot amana o țară unui „centru de putere” sau „superputeri”, pe anumite perioade de timp, dar un neam nu poate fi distrus decât prin exterminare fizică. Neamul românesc nu se supune decât judecății Celui de Sus și simbolurilor create în timp istoric de la Facerea Lumii.

Singurul judecător îndreptățit să adjucece destinul neamului românilor este Mihai Eminescu.

*

În cartea de față, Mihail-Nicolae Stanca susține argumentele potrivit cărora Mihai Eminescu nu este o statuie, nu este idol sau zeu, ci tot ceea ce avem în noi, în trup și suflet: vatra, neamul și credința. El a fost, este și rămâne făuritor de limbă, păstrător al credinței creștin-ortodoxe și iubitor de glia străbună.

Printr-o muncă asiduă, pe parcursul multor ani de cercetare filă cu filă a operei celui fără de pereche, distinsul cercetător și cunoscător al „fenomenului Eminescu” a reușit să demonstreze că Mihai Eminescu, conștient de condiția sa, ca om, a primit cuvintele harice și magice de la Tatăl Ceresc și le-a dat semenilor săi, spre folos de obște, sub formă de poezii și poeme de valoare inestimabilă, pline de învățături folositoare și de profeții de necontestat.